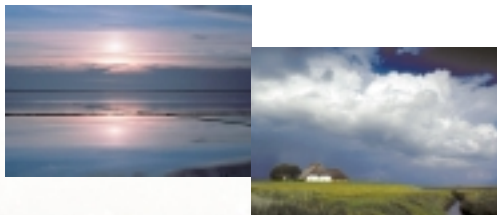

Vadehavet som verdensarvområde – en global anerkendelse

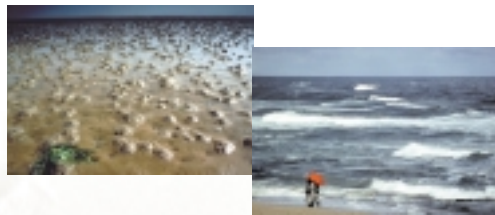
Vadehavet er et af verdens største vådområder og er et naturområde af enestående, universel værdi. Her findes verdens længste, ubrudte strækning af tidevandsflader. Vadehavet fortjener derfor at blive optaget på UNESCO's liste over Verdensarv. En sådan global anerkendelse kan ske som naturområde, kulturminde eller som en kombination af disse.

Regeringerne i Danmark, Tyskland og Holland vil på den næste trilaterale Vadehavskonference i Esbjerg i oktober 2001 tage stilling til, om der skal udarbejdes en nominering (en ansøgning) om at få hovedparten af det fredede vadehavsområde optaget på UNESCO's Verdensarvliste som et naturområde.

Regeringernes næste skridt bliver at undersøge, om det er muligt at nominere Vadehavsområdet (eller dele heraf) også på grund af dets kulturarv, når betingelserne herfor er blevet opfyldt.

Aftalen om at undersøge muligheden for en nominering som Verdensarv blev truffet allerede på Vadehavskonferencen i Esbjerg i 1991 og bekræftet på Stated-konferencen i 1997. Her blev det besluttet at forberede en nominering i tæt samarbejde med lokalbefolkning og interessegrupper. Med godkendelsen af Den trilaterale Vadehavspan på Stated-konferencen og med indsatsen gennem mange år for at beskytte Vadehavet, mener de 3 regeringer, at det nu er muligt at beslutte om det fredede vadehavsområde skal nomineres som naturarv.

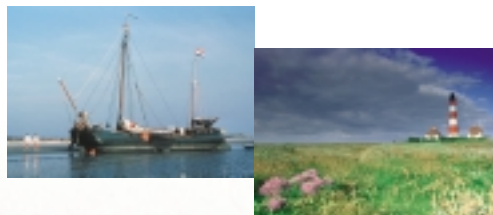
Hvorfor skal Vadehavet være naturarv?

Med underskrivelsen af Konventionen om Verdensarv har de tre lande forpligtet sig til at udpege og beskytte den del af verdens natur- og kulturarv, der anses for at være af universel værdi. Det er hævet over enhver tvivl, at Vadehavet er et område med en sådan værdi.

En optagelse af det fredede vadehavsområde på Verdensarvlisten vil være en global anerkendelse af den indsats, som mennesker, organisationer og regeringer i tre lande har udfoldet i en menneskealder for at beskytte området og sikre en afbalanceret forvaltning, som også omfatter den traditionelle brug af områdets ressourcer. En optagelse på Verdensarvlisten vil betyde flere fordele og muligheder for regionen.

Hvorfor skal Vadehavet være kulturarv på et senere tidspunkt?

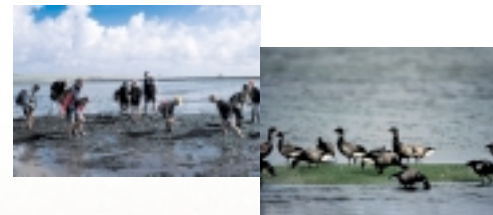
Vadehavsområdets særpregede natur med land og hav rummer i sig også en lang og rig historie om menneskets samfundsopbygning, livsvilkår og aktiviteter i Vadehav-regionen. Vadehavet fremstår derfor i mange beboeres øjne som et kulturlandskab med sit eget særpræg, der fortjener anerkendelse i sig selv.

Før en nominering af de relevante dele af Vadehavsregionen for dens kulturarv kan udarbejdes, skal der etableres et sikkert videngrundlag, som kan anskueliggøre kulturmindernes enestående, universelle værdi. I øjeblikket er det trilaterale projekt "Lancewad" i færd med at udarbejde en oversigt over landskabs- og kulturværdier i Vadehav-regionen. Når dette projekt afsluttes, vil der være fremskaffet et grundlag til at vurdere, hvad der er af enestående, universel værdi.

Nomineringen som et naturområde skal imidlertid også beskrive de kulturværdier i det fredede vadehavsområde, såsom skibsvrag, saltudvindings- og landvindingsarbejder langs kysten, der forbindes med den traditionelle levevis i området.

Hvilke fordele og muligheder er der i forbindelse med en optagelse på Verdensarvlisten?

De særlige kvaliteter, der er knyttet til det fredede vadehavsområde, viser sig ved, at det for størstedelens vedkommende allerede er fredet og udnævnt til vildtreservat, fuglebeskyttelsesområde, habitatområde og Ramsar-område.

Mange vil derfor ved første blik kunne mene, at en yderligere udnævnelse vil være overflødig.

Men:

At blive optaget på Verdensarvlisten er en international anerkendelse af ganske særlig karakter. Optagelsen vil være en hjælp til at håndtere problemer, der kun kan løses i en bredere international sammenhæng.

Betegnelsen "verdensarv" er også et internationalt brugbart markedsføringsinstrument, der kan give vadehavregionen en fortrinlig markedsplacering.

Ud over de mennesker, der allerede nu kommer til regionen, vil der komme flere for at opleve og nyde den. Det kan forventes, at et sådant område vil tiltrække nye aktiviteter ud over dem, som turistindustrien allerede står for, på grund af den attraktion det er at være i eller i nærheden af et område på Verdensarvlisten.

Resultatet kan blive endnu større indtjening og erhvervs-muligheder i Vadehavregionen.

Hvis det medfører negative effekter på naturen, skal det imødegås gennem en bedre planlægning og i et samarbejde mellem myndigheder, organisationer, erhvervsdrivende og befolkning. Der skal ofres særlig opmærksomhed på de mennesker, der bor i området, for at sikre, at deres livskvalitet opretholdes.

Konventionen om Verdensarv – Sammenhæng af natur og kultur

Konventionen om Verdensarv (1972) har primært til formål at udpege de naturområder og kulturminde i verden, der anses for at være af enestående, universel værdi. Mere end 160 lande har underskrevet konventionen, og i forbindelse hermed er der blevet udarbejdet en liste over områder, bygninger m.m., den såkaldte Verdensarvliste.

Konventionen om Verdensarv kæder fredningen af natur- og kulturværdier sammen. Naturen og kulturen supplerer hinanden og kan ikke adskilles. Forskellige folkeslags kulturelle identitet har præget de omgivelser, de lever i. På samme måde som menneskehedens kreative værker ofte er inspireret af skønheden i den omkringliggende natur, har menneskets aktiviteter gennem århundreder sat sine spor i nogle af de mest seværdige områder.

Verdensarvlisten –

De største naturområder og kulturminder på jorden

Grand Canyon i USA og Great Barrier Reef i Australien, pyramiderne i Egypten og Taj Mahal i Indien har det til fælles, at de alle er optaget på Verdensarvlisten. Det samme gælder også med Roskilde Domkirke, Kronborg samt højene, runestenene og kirken i Jelling her i landet. Kan en håndfuld naturområder i Europa er optaget på Verdensarvlisten, og ingen af dem er lige så enestående, seværdige, store og berømte som Vadehavet. I øjeblikket (2001) er der 690 områder, flest kulturminder, på Verdensarvlisten.

For at blive optaget på Verdensarvlisten skal naturområder og kulturminder være af enestående, universel værdi. Det skal dokumenteres, at de er noget helt for sig selv, hvis lige ikke findes noget andet sted i verden, og at de vil blive bevaret for eftertiden.

Kontaktadresse

Skov- og Naturstyrelsen, Hav- og Råstofkontoret, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, tlf. 39 47 20 00, e-post: k12@sns.dk.

Læs mere

Burbridge, Peter: The Nomination of the Wadden Sea Conservation Area as a World Heritage Site. A Feasibility Study for the Trilateral Wadden Sea Cooperation/Common Wadden Sea Secretariat, 2000.

Rapporten og oplysninger om arbejdet frem til den 9. trilaterale vadehavskonference kan fås på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside <http://www.sns.dk/natur/vadehav/vadehav.htm> og på Det trilaterale Vadehavsekretariats hjemmeside - <http://cwsw.www.de>

Gå også ind på hjemmesiden for World Heritage Center, UNESCO, hvor du kan finde flere oplysninger om konventionen om Verdensarv - <http://www.unesco.org/whc> eller på hjemmesiden for Nordisk Verdensarvkontor i Oslo - <http://www.nwho.grida.no/>.

Den danske tekstudgave af UNESCO's Konvention af 16. november 1972 om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv er udgivet som bekendtgørelse nr. 21 af 5. marts 1980.

Published by the Common Wadden Sea Secretariat, Wilhelmshaven, Germany, 2001

Production by NationalparkService GmbH, Schloßgarten 1, 25832 Tönning, Germany
Layout by Juliane Bunge-Schmidt, NationalparkService gGmbH
Photos by NDA/Archiv Wernicke, Quedens, Ketelsen, Fiedler, Jessel, DölMesser, Stock, Nationalparkverwaltung Niedersächsisches Wattenmeer, Jan Abrahamse

Hvilke forpligtelser følger der med en optagelse på Verdensarvlisten?

Konventionen om Verdensarv og de tilknyttede retningslinier fastslår, at et område skal være omfattet af en forvaltningsplan og en passende fredningsbeskyttelse baseret på lovgivning eller tilsvarende regler. Desuden skal der løbende foretages overvågning i området. Formålet er at sikre, at de egenskaber og værdier, der har dannet grundlag for nomineringen, er sikret og vil blive bevaret for fremtiden.

De tre Vadehavslande har arbejdet på at opfylde dette krav i mange år.

Det fredede vadehavsområde, der til sammen omfatter de tyske Nationalparker, det danske og det hollandske vadehavsfredningsområde, er underlagt en permanent lovgivningsmæssig beskyttelse.

Den trilaterale Vadehavspan udgør sammen med Det trilaterale Overvågningsprogram et sæt fælles politiske tilkendegivelser, der opfylder kravene med hensyn til forvaltningsplan og løbende overvågning.

Fra nominering til optagelse på Verdensarvlisten

1. Regeringer nominerer (dvs. udarbejder og fremsender en ansøgning) et område til optagelse på Verdensarvlisten. Lokalbefolkningens deltagelse i nomineringsprocessen er vigtig med henblik på at give et medansvar for bevarelsen af området.

Da Vadehavet er et stort område, skal Holland, Tyskland og Danmark stå sammen om en nominering.

2. Nomineringen sendes til UNESCO's World Heritage Center, hvor den bedømmes af en af de to rådgivende kommissioner, der vurderer, om den opfylder kriterierne i Konventionen om Verdensarv.

3. I henhold til konventionen er det en særlig komité - World Heritage Committee, der derefter afgør hvorvidt et område kan optages på listen eller ej.

Hele processen tager mindst et og et halvt år. Sidste frist for indlevering af nomineringer er den 1. februar hvert år. Beslutning om godkendelse af en nominering tages på World Heritage Committee's årlige møde i juni det følgende år.

Når et område er blevet optaget på Verdensarvlisten, er landene forpligtet til med mellemrum at indsende rapporter, som bl.a. skal give World Heritage Center et overblik over tilstanden af de fredede natur- og kulturværdier. Formålet er at vurdere, om de værdier, der er blevet optaget på Verdensarvlisten, bliver bevaret i tidens løb. Rapporter skal indsendes hvert sjette år.

Vil der blive indført nye restriktioner?

Nej.

De gældende fredningsregler er bedømt som værende tilstrækkelige til at opfylde kravene, og eksisterende private rettigheder og ejerforhold vil ikke blive berørt.

De tre landes regeringer har det derfor som en forudsætning for at udarbejde og fremsende en nominering, at der ikke fra UNESCO stilles krav om nye reguleringer som følge af en godkendelse som Verdensarvområde.

Kan fredningen eller forvaltningsplanen stadig ændres efter en optagelse på Verdensarvlisten?

Ja.

Forvaltningen af et område er ikke statisk. Den kan ændre sig med tiden for at svare til nye udviklinger og udfordringer. Der skal og vil fortsat være mulighed for en bæredygtig udvikling i vadehavregionen.

Dette vil ikke give anledning til problemer, så længe de værdier, der ligger til grund for optagelsen af det fredede vadehavsområde på Verdensarvlisten, bevares.

Vadehavet som verdensarvområde -

en global anerkendelse

